

ROK 1968

Jubilejní rok

Je jeden z nejbohatších roků na události v českých dějinách. Letos slavíme 50 let trvání československé republiky, 20 let od únorových událostí a letos vstoupila vojska varšavské smlouvy na území ČSSR. Počátek politického dramatu nutno spatřovat v důležitých jednání a rozhodnutí v ÚV KSČ v říjnu a prosinci 1967 a lednu 1968 pak v akčním programu KSČ v dubnu 1968 kde se konstatovalo, že vítězství socialismu v naší zemi bylo dosaženo v ostrém třídním boji a docházelo za kult osobnosti k deformacím a krutostem, u skupin i jednotlivců možno pozorovat pasivitu. Nyní že nastává nová etapa vývoje společnost, kde neexistují již antagonistické třídy, a rozpory nelze již řešit metodami z minulosti, že je nutno upustit od monopolního centrálního direktivního vedení a řízení a pro povzbuzení iniciativy poskytnout víc svobody a demokracie společenským skupinám, hospodářským i jednotlivcům. President republiky složil funkci 1. tajemníka ÚV KSČ, kteroužto funkci přebíral Alexandr Dubček, Slovák. Byla proklamována hesla : demokratický socialismus, socialismus s lidskou tváří, nebo též 4 S : svoboda, socialismus, suverenita, solidarita.

Měla být provedena rozsáhlá rehabilitace odsouzených osob z minulosti.

Dobře míněná myšlenka však probudila v lidech egoistické nálady, ziskuchtivost, anarchii, nacionalismus a lokální patriotismus (samostatná Morava) a vše směřovalo k obnovení kapitalismu, ke sblížení se západními sousedy, kteří ještě včera nás chtěli vymazat z této planety. Politický život se drobí, vzniká KAN, K231, organizuje se znovu strana sociálně demokratická, lidová strana chce obnovit tělocvičnou jednotu OREL – na okrese už byly přípravy k obnovení orelské župy kardinála Bauera, ustává tlak na náboženství, vzniká Skaut atd.

V naší obci vzniká strana socialistická za vedení Jindřicha Maléře. K rehabilitaci se hlásí Rudolf Langer, který byl nevinně internován jako majitel valchy. Stoupaly mzdy (na Dolní Bečvě přidružená výroba JZD, platila až 12 000 měsíčně), stoupaly ceny, zdvihala se inflační vlna.

Spojenci z Varšavského paktu starostlivě sledovali vývoj u nás. V červnu vykonali v Čechách vojenské cvičení Vltava. Vedoucí činitelé státu naléhali, aby vojska opustila území ČSSR, což také učinila. Kronikář jen na kole do Rožnova a celou cestu až po Rožnov potkával sovětská vojenská vozidla, transportéry. Spojenci začali sdílet obavy z kontrarevoluce našemu ÚV KSČ. Je to dopis 5 komunistických stran ÚV KSČ na varšavské schůzce, společné komuniké o jednání byra ÚV KSSS a předsednictva ÚV KSČ v Čierné nad Tisou, 28.7. – 1.8.1968, pak prohlášení 5 komunistických stran v Bratislavě 3. srpna 1968. Pravicoví oportunisté ovládli sdělovací prostředky a když vstoupila vojska varšavské smlouvy 21. srpna 1968 na území ČSSR, ovládli myšlení a emoce lidu.

President republiky nařídil armádě klid zbraní a rozvahu, ÚV KSČ odsoudil tento vstup vojsk a neinformovaný lid zaujal ke vstupu vojsk nepřátelské stanovisko. Ze všech chalup zněly rozčílené hlasy hlasatelů z rozhlasových přijímačů. Hlasatelé s vysílačkami unikali před postupujícími armádami.

Lidé projevovali různé mínění : „To Novotný poslal vojsko na Dubčeka, že ho vypudil“, „zase budou okupovat lidi a znásilňovat ženy“, „odvezou nás na Sibiř“ ....

Nákupní horečka

Občané propadli nákupní horečce. Zástupy obléhaly obchody a odváželi z nich hlavně mouku, cukr, sůl a mýdlo. Do toho se vmísily zvuky všech sirén a zvonů, které oznamovaly generální stávku.

Všechny druhy potravin v prodejnách vystačily, až na sůl, které na druhý den již nedostalo ke koupi. Byla proto učiněna opatření prostřednictvím, ONV odbor obchodu o zajištění další dodávky. MNV také stanovil vedoucím prodejen omezené množství spotřebního zboží, jaké mohou prodávat.

Výběr vkladů

Lidé se srocovali též u peněžních ústavů k výběru peněz na nákupy. Ve státní spořitelně v Rožnově bylo 22. srpna 1968 vybráno 2 135 000 Kčs. Sádla bylo nedostatek 2 dny. Na přechodnou dobu je omezen prodej uhlí. Každá rodina může obdržet 15 q uhlí do doby, než bude zlepšena souprava po železnici. Byly zajištěny též výplaty důchodů důchodcům z běžných tržeb. Nemocnice ve Valašském Meziříčí podala informaci, že má dostatek léků na 80 dní; chybí pouze plazma, gáze a projevil se nedostatek Sunaru.

Sovětská armáda se přesunovala přes naši obec na západ většinou v noci. Na zdech se objevily plakáty (např. fotografie presidenta Svobody, Dubčeka, Černíka, Smrkovského, Kriegla a pod nimi nápis : „J sme s vámi“) a nápisy. I cesty byly popsány bílými nápisy, které namnoze byly v rozporu se slušností. Příklad : „Svobodovi slivovice, Novotnému šibenici“.

Na cestě : šipka na východ, u ní nápis : Moskva 1 800 km. Nebo : neuměle nakreslené myši či krysy a u nich jména : Bilak, Jindra, Kolder. Nebo : Svoboda = Hácha.

Dokonce : Smrt kolaborantům a mnoho jiných, které obyčejně byly přežaty z jiných vesnic a měst. Všechny orientační tabule u silnic byly odstraněny v celé ČSSR, aby se vojsko nemohlo orientovat. Každý se obával mluvit se sovětskými vojáky, aby nebyl označen jako „kolaborant“. Každý hleděl dokázat, že není kolaborant. I děti hrozily za sovětskými vojenskými vozidly.

Od 21.8.1968 bylo přerušeno telefonické spojení a MNV byl spojován spojkou s okresními orgány. MNV sám iniciativu nevyvíjel, plnil většinou jen příkazy od vyšších orgánů. Též veřejná bezpečnost předávala prostřednictvím své dopravy zprávy a tiskopisy od okresních a krajských orgánů.

Mimo jiné bylo až do odvolání zakázáno konání veřejných zábav a promítání filmů.

K nesčetným revolucím od všech institucí, závodů atd. za odchod vojsk z území ČSSR připojil svou resoluci i MNV dne 29.8.1968, kterou po objasnění příčiny vstupu vojsk jako nesprávnou odvolal.

Pak přišel Moskevský protokol našich zástupců s činiteli SSSR, smlouva o dočasném pobytu sovětských vojsk na našem území a usnesení plna ÚV KSČ, úloha antisocialistických sil, v listopadu 1968 o oprávnění vstupu vojsk Varšavské smlouvy na naše území. Situace politické však u nás zůstala až do konce roku nervosní, krizová, neboť sdělovací prostředky stále brojily proti přítomnosti soudružských armád.

Odmítán byl vysílač Vltava, časopis „Zprávy“ a v listopadu časopis „Tribuna“. Josef Zeť st. stal pevně na posicích marxismu, leninismu, rozšiřoval Zprávy a Tribunu, za což sklízel nenávisť.

MNV se 26. dubna 1968 připojil svou resolucí také za znovuzřízení okresu Valašské Meziříčí.

Dne 17.5.1968 žádá MNV na KNV, aby zdejší obec byla uznána jako středisková.

Soutěž

MNV přijímá socialistickou soutěž na počest 20 let Vítězného února a 50 let trvání republiky.

MNV také připravil volby do národních výborů.

Také byl vypracován výhledový plán na léta 1968 – 72.

Počítáno tu bylo se stavbou kulturního domu dle regulačního plánu z roku 1961, pak stavbou a údržbou komunikací, stavbou hřbitova aj. Pamatováno též na zemědělskou produkci.

MH

Místní hospodářství provádí autotaxi 3 nákladními automobily.
Jedno 2 ½ tuny, dvě po 7 ½ tuny.

Stav hospodaření na půdě

Zemědělská komise :

Výměry půdy obce sice již byly uváděny, uvedu současný stav : hospodářská plocha obce Prostřední Bečva činí 1 263 ha, z toho orné půdy celkem 265,34 ha, zahrady 9,81 ha, ovocné sady 3,59 ha, louky 238,43 ha, pastviny 17,34 ha. Zemědělská půda 634,52 ha. Lesní půda 413 ha, ostatních vodních ploch 21,63 ha, zastavěná plocha 14,28 ha Neplodné pozemky 179,49 ha. JZD obhospodařuje celkem 198 ha, z toho orné půdy 76,83 ha. Soukromý sektor obhospodařuje 371,21 ha, z toho je 276 závodů, a to od 0,50 ha výše je 181 závodů, do 0,50 ha 95 závodů. I soukromí zemědělci věnují se hlavně chovu skotu, výrobě hovězího masa, mléka a vajec.

Kontrakty

Smlouvy uzavřené na tržní produkci jsou uzavírány na uvedené 3 hlavní produkty. Dalším produktem je seno a v malém měřítku brambory. V letech 1960 – 67 omezili zemědělci výrobu vepřového masa pro nedostatečnou krmivovou základnu. Škoda, že jen u 23 zemědělců je pěstováno nepatrné množství krmné řepy. Jednotné zemědělské družstvo již nastoupilo cestu ke specialisaci : výroba mléka a hovězího masa. Žitný dobytek, býci je ustájen v kravíně v Kněhyních a používá se syntetického krmiva – močoviny – s dobrými výsledky. Brambory pěstuje na samozásobení a zčásti na zásobení místních obyvatel. Pro zajištění krmiv má připravené podsevy na 4 ha. Hlavní zdroj příjmů JZD je kamenolom, výroba košťat a stolařská dílna.

Vodovod v Kněhyních

Komise pro výstavbu :

Vybudován samospádný vodovod v Kněhyních, pro hotel „Kněhyně“, školu a požární dům. Příspěvek MNV činí 14 000 Kčs. dokončen železobetonový mostek k čís. 116, hodnota 15 000 Kčs. Asfaltování silnice k zdravotnímu středisku 22 000 Kčs. Asfaltování silnice do Makytí 5 600 Kčs. Čekárna v Bacově 6 500 Kčs. Železobetonový mostek ke kravínu JZD 12 000 Kčs.

Nová prodejna v Kněhyních

Dokončena panelová stavba prodejny v Kněhyních, kterou provedlo LSD Jednota za brigádnické pomoci občanů. Finanční hodnota stavby je 267 000 Kčs. Hlavní zásluhu na stavbě má předseda DV Sobek z Kozulí.

Požární dům v Kněhyních

Kněhyně – rozeklané horské údolí s tmavým temenem Čertových mlýnů a Bukovin v pozadí, kde v komplexech černých smrkových lesů zejí ostrovy políček a zahrad, kde Kněhyňka své bystré vody bouřlivě valí, kde ke starožitné školičce a hotelu Kněhyně se přidružují nové domky, tam se rekrutoval v obci největší počet členů KSČ „rudá Kněhyně“ a nejprogresivnějších, tam pomýšleli občané pro velkou vzdálenost do středu obce na vytvoření samostatné obce z Kněhyň a Kozulí. Společenský život se dosud soustřeďoval v hotelu Kněhyně („u Skokana“) v maličkém lokále, kde býval promítán i úzký film. Když tu byl založen Požární sbor, který má aktivní činnost a T. J. Sokol, toužili občané pro místo, kde by se mohla provozovat činnost, a tak v roce 1958 předložili požadavek MNV, o postavení požární zbrojnice. Původní základna požárníků tvořila kůlna z prken, kde byla výzbroj a výstroj. Požárníci s občany připravovali v letech 1959 – 1960 stavební materiál : lámali kámen, nakopali písku a šterku, provedli odlesnění a odstranění pařezů na stavebním místě. MNV dal vypracovat projekt pro akci Z s rozpočtem 159 000 Kčs. ONV vydal stavební povolení v roce 1960. Finanční prostředky měly být postupně během 4 let uvolněny do výše 80 000 Kčs. první příspěvek od státní pojišťovny činil 25 000 Kčs. V roce 1961 přidělil ONV částku 45 000 Kčs, za což byla stavba provedena v hrubém zdivu a zastřešení. V dalším roce 1962 přidělil ONV 20 000 Kčs, které byly použity na omítky, postavení přepážek v přízemí a položení podlah. Klempířské práce a postavení vodovodu provedl OSP za 15 000 Kčs. Při prověrce ONV bylo shledáno, že byla porušena stavební kázeň, neboť stavba byla rozšířena o sál v 1. poschodí. Tím se dostal MNV do potíží, neboť nemohl obdržet finanční prostředky, aby mohl ve stavbě pokračovat. V roce 1965 uhradil MNV některé odborné práce v hodnotě 5 647 Kčs, dále v roce 1966 1 700 Kčs a v roce 1967 2 437 Kčs. Mimo to T. J. Sokol II. Kněhyně zakoupil v ceně 8 000 Kčs parkety, které položil v brigádnické pomoci. Teprve v letošním roce byla akce požárního domu zařazena do plánu, že její dokončení bude uhrazeno z fondu rezerv, který MNV vytvoří v roce 1968. Plánovali jsme otevření Požárního domu na 28. říjen 1968, a musili jsme tuto slavnost odložit na poslední den v roce, neb se nám nepodařilo sehnat stoly a vybavení. V letošním roce bylo investováno z fondu rezerv 26 000 Kčs. Celkem věnoval MNV mimo ONV do stavby 35 000 Kčs. Též MJPO věnovala do stavby všechny svoje prostředky finanční. T. J. Sokol II. se podílí na stavbě stolařskými pracemi. Celkový vliv na prodloužení doby stavby měla povodeň v roce 1962, která zničila mosty a komunikace a ONV pokryl finančně přednostně jejich obnovení. Na stavbě požárního domu pracovalo : na přípravách 37 brigádníků, během stavby tento počet vzrostl na 127 občanů, z toho z Horní Bečvy 22 občanů. Nejlepší brigádníci byli : Antonín Koláček 936 hodin, Josef Ondryáš č. 106 – 830 hodin, a na koně 233 hodin, úhrnem 1 053 hodin, Josef Slavičinský 457 hodin, Jan Vojkůvka 316 hodin, Bohumil Ondryáš 314 hodin, Josef Sobek Horní Bečva 293 hodin, Jindřich Vaněk Horní Bečva 219 hodin + koňský potah 189 hodin, úhrnem 408 hodin, Ondryáš Ondřej 180 hodin + 65 hodin koňský potah, celkem 245 hodin.

Méně než 200 hodin odpracovali : Šena Vojtěch, Vaněk Vladimír, Bělunek Josef, Mikuda Eduard, Vašut Antonín, Petřek Vl., Juroška Michal, Žíla Jan, Pavlica Josef, Křenek Josef, Majer Jaroslav, Vančura Josef, Hrstka František, Šena Vladislav, Šena Jan, Štekbauer Emil a František, Pavlica Jaroslav a řada jiných, kteří věnovali svůj čas o sobotách a nedělích stavbě této budovy. Celková finanční hodnota požárního domu včetně materiálu a provedených prací činí 320 000 Kčs. Přejeme Kněhyňanům, aby zde užili mnoho šťastných chvil života a mnoho úspěchů v práci.

Slavnostní řeč měl na slavnostním zasedání MNV a zároveň otevření požárního domu v Kněžyních předseda MNV Metoděj Červený.

Trestnost

*Komise pro ochranu veřejného pořádku projednala letos 42 přestupků.
Další komise provozovaly běžnou činnost.*

OB – Osvětová Beseda

Zaznamenává letos 75 akcí.

Vystoupení profesionálních souborů a sólistů 6, výstavy (odboj) 8, taneční večery 29. Ostatní kulturní a společenské podniky 32. Kulturní a společenské akce v přírodě 10. KSČ pořádala večerní školu na Zavadilce na téma „Vnitřní a zahraniční politika“. SRPŠ pořádala Lidovou akademii pro rodiče. Dále : ovocnářská přednáška. Olga Malinová provedla kurs přípravy a podávání studených jídel s pohoštěním přestárlých občanů.

50 let ČSR, Únor 1948

Oslavy 50. výročí trvání republiky. Na straně 3 – 21 je zápis o oslavě a proslovu k 10. výročí vzniku republiky. Poznámám, že řídící učitel v. v. Robert Malina, který tento proslov tenkrát měl mnoho vytrpěl ve vězeních Gestapa, a jen o vlas ušel smrti v Kounicových kolejích. Po druhé světové válce již se do zdejší obce nevrátil, ale bydlil na Dolní Bečvě a pak odešel do Jaktáře u Opavy, kde jako manželka působila jako učitelka. Tam žije dodnes na svůj věk v poměrném zdraví a duševní svěžesti. Letos měl proslov při odhalení pomníku prezidentu Masarykovi na Vsetíně.

Na památný 28. říjen 1918 si kronikář dobře pamatuje, neboť tenkrát byl žákem 2. třídy. Radost a nadšení zářily všem z očí. Každý si připínal na prsa trikoloru. Ve škole i mimo ní zazníval zpěv hymny „Kde domov můj“ (od té doby počala být hymnou), Slovan jsem a Slovan budu, sokolské písně : Čtvrtého července, Lvi silou atd.

Byla to pro nás taková událost, jako dnes, když je některé zemi v Africe udělena nezávislost pro Afričany. S nedůvěrou přihlíželi starší lidé.

Říkali : „Za císaře bylo lacino a ve velikém mocnářství Rakousko – Uherském člověk vždycky našel práci“.

Starostlivě hleděli budoucnosti vstříc i kněží. Bylť Masaryk jejich nesmiřitelný protivník a při příjezdu prohlásil : „Katolíci budou mít jen tolik práv, kolik si jich dobudou“. Náš národ prokázal velikou houževnatost a tvrdost životní, když po 300 letech získal opět státní samostatnost. Dnes se ohlížíme zpět na těch 50 let trvání republiky. Národ sice dosáhl politické demokracie, ale ta životní existenci proletářů a poloproletářů mnoho nedávala, ač tvořili většinu národa. Nízká životní úroveň, společenská méněcennost a diskriminace, pak nezaměstnanost, to byl jejich úděl. Národ se však s úspěchem zhostil i největší dějinné zkoušky – okupace za druhé světové války. Uspořádání společnosti o jakém snili husité, Čeští Bratři, buditelé i Masaryk stalo se skutkem ve Vítězném únoru 1948 před 20 lety. Na tento vyšší stupeň vývoje pozvedl národ vědecký socialismus. KSČ.

Oslava 50. výročí byla uskutečněna zasazením 3 lípek svobody za cestou proti škole „U mostu“. Všecky složky v obci přednesly svým zástupcem projev a slavnosti se zúčastnili v krojích i čsl. legionáři ještě dosud žijící : Josef Fojtášek 61 jako italský legionář a Josef Pařenica jako ruský legionář.

Jako součást oslavy bylo slavnostní zasedání MNV dne 1. listopadu 1968.

Zasedání zahájil předseda Národní fronty Jaroslav Kantor, který uvítal přítomné poslance MNV, zástupce složek NF a zástupce ONV s. Polácha a požádal předsedu MNV, aby přednesl slavnostní projev. Po tomto projevu předseda MNV sdělil, jak byl v roce 1968 plněn akční program v jednotlivých akcích. Zjišťuje, že akční program je splněn a v některých akcích překročen. Potom předal předseda MNV zasloužilým osobám pamětní plakety, které vydal Ústřední výbor Národní fronty v Praze k 50. výročí ČSR a dále předal čestná uznání osobám, které se osvědčily v práci na různých úsecích práce MNV.

Nakonec přednesl projev zástupce ONV a zazpívána byla hymna za doprovodu klavíru. Bylo předáno 24 plaket, vesměs účastníkům odboje a 14 čestných uznání.

MJPO střed

Pořádala pro členy školení s filmem a předala členům čestná uznání. Získala 1. místo v okresní soutěži.

ČsČK

Je ve stálé sestavě a prováděl školení zdravotních hlídek.

SPB

Oslavilo 70. narozeniny člena Michala Bernátka, tajemníka MNV a hudebního skladatele. Oslava byla na hotelu Bečva, kde se sešla rodina Bernátkova, všichni výborní hudebníci, Bernátkova dechová hudba, zástupci složek, kteří všichni vyzvedli velké zásluhy Michala Bernátka o hudební život obce. Oslavenec všem podal pohoštění.

Členka Rozálie Kubáňová zemřela ve věku 87 let.

T. J. Sokol – střed

Má v provozu autokamping. Odkupuje v místech, kde jsou postaveny chaty od JZD 30 a pozemků a dalších 1,50 ha pronajímá. Letos byla v campingu velká účast Němců. Na 7 aut značky D připadalo 1 – 2 auta značky ČS.

Ve fotbale se umístil zdejší odbor na 3. místě, nejlepší střelec : Josef Fiurášek.

Svazarm

Dokončil stavbu dílny a klubovny. Do zimy bude pokryta. V letech 1967 – 68 1 650 brigádnických hodin v hodnotě 3 500 Kčs. Nejdůležitější akce : sportovní odpoledne s terénní jízdou.

Tržba prodejen a pohostinství :

Prodejna Bacov : 1 074 532 Kčs, 2 zaměstnanci

Prodejna U mostu : 1 858 000 Kčs

Prodejna „U Šimurdy“ : 1 232 000 Kčs, 2 zaměstnanci

Prodejna Kněhyně : 1 650 000 Kčs, 2 ½ zaměstnanci

Hotel Kněhyně : 650 000 Kčs, vedoucí Leščičín

Hotel Zavadilka : 1 700 000 Kčs, zaměstnanců 19

Hotel Bečva : 647 323 Kčs, 3 ½ zaměstnanců

Potíže distribuce

V letních měsících bývá v prodejnách takový nával, že letní hosté si stěžují, že dovolenou k nám přichází prostát v prodejnách. Proto byla v prodejně „U mostu“ zřízena plechová bouda, kde se prodává zelenina.

Rada MNV doporučila, aby ONV odbor obchodu a průmyslu vydal rekreačnímu středisku Tesly Rožnov „Elektron“ na Kupkovém koncesi pohostinství III. cenové skupiny výjma letního provozu.

První člověk na měsíci

Dne 19. července 1968 dotkla se lidská noha nejbližšího nebeského tělesa – měsíce. Obří 100 m vysoká raketa Saturn, vynesla 3 americké kosmonauty k měsíci a první z měsíčního modelu vystoupil na neznámou půdu Anstrong. Celý tento děj sledovali naši občané na obrazovkách televizorů.

Tato událost nám dává podnět k zamyšlení, jak výbušně rychlý je vývoj vědy a techniky ve XX. století a co se za 1 lidský život dosáhlo.

Ještě před a za 1. světové války jel automobil rychlostí cyklisty přes naše vesnice sotva jednou za rok. Koně se plašili a všichni lidé běželi k silnici spatřit ten div. Na dlouho pak byla látka k vzrušeným rozhovorům večer na besedách. Po první světové válce jezdil z Rožnova na Horní Bečvu první autobus, něco vyšší a větší než je dnešní osobní automobil, menší než mikrobús. Vzadu měl dveře a vešlo do něj 8 osob. Cestující seděli na 2 lavičkách po stranách. Autodopravu provozoval Znorovský z Valašského Meziříčí.

V téže době začalo jezdit, ovšem velmi zřídka, nákladní auto. Nejdříve Karel Sypták z Valašského Meziříčí, pak Berchtold Šidlo z Rožnova p. Radh.

Vezlo-li náklad, pak do kopečka je každý pěší dohonil. Při normální jízdě se na něj zavěšovali kluci, kterým pak vyskočivší závozník sbíral klobouky.

První aeroplán, dvouplošník jel v první světovou válku. Jeho rychlost moc 100 km/hod nepřesahovala. Zděšení lidé myslíce, že je to ďábel, že nastává konec světa utíkali do lesa, klečeli a modlili se. To jsou zkušenosti kronikářovy. Na paměť nám přichází verš z Nerudových Kosmických písní : „My o mříž bijem, ducha lvi a my ji rozbijeme“.